

Artificiosa Memoria Clarissimi Iuris Vtrius poctoris & militis domini Petri Rauenatis Iura Canonica ordi narie de sero legentis in Celeberrimo Gymnasio Patauino in hoc libello continetur.

Et cum una sit Fœnix & unus sit iste libellus: libello si placet Fœnicis nomen imponatis.

Eleonora de Aragonia Ducissa Ferrariæ & E.Q uod ab omnium bonoru datore Immortali deo generi huma no concessum est:plæriq in orbe terrarum a constitu tione mundi uspad hanc ætatem excellentes uiri eua sere. Q uos inter nunc adest Spectatus miles auratus & Insignis utros Iure consultus dominus Petrus To masius rauennas harum litterarum nostrarum exhive bitor: Q ui præter alias corpis & animi dotes ita omni doctrinarum genere & tenacissima memoria refulget ut ne dum superiorem sed etiam in his parem minime habere uideatur. Q uod quide nuper latissime re ipsa comprobauit: ut non folum nos sed etiam omnis hæc ciuitas nostra testimonium perhibere potest. Q ua ex re factu est ut eum singulari admiratione præcipuace charitate complexæ: Inter nostros præter alios familia rem & dometicum habere costituerimus. Q uamob rem Serenissimos reges Illustres principes Excellétes respublicas & alios quoscunce dominos patres fratres amicos beniuolos nostros precamur & oramus ex animo ut quotienscuop ei contigerit ipsum dnm Petru tam optime meritu cum suis famulis & equis use ad numerum octo cum suis bulgiis forceriis & capsis cu pannis & uestibus suis libris uasis argeteis & aliis qui buscung rebus suis ac armis per eorum urbes oppida uicos passus aquas & loca die nocteo liberrime & expe ditissime absqualicuius datii gabellæ & alius cuiuslibet oneris solutione amoris nostri & potissimum tam ma ximarum huius hominis uirtutum causa transire per mittant commendatissimum gipsum semper haben. tes ei prouidere uelint de liberrimo expeditissimos tra situ & idonea cohorte ut opus suerit & ipse requisiue rit. Q uod quidem nobis iocundissimum semper erit atorgratissimum paratissimis ad omnia eorum qui sic in eum se habuerint beneplacita. Madamus aut omni bus & singulis magistratibus quoruncunq locorum nostrorum & potissimum custodibus passuum relia quisq subditis nostris ut prædicta omnia & singula in terris & locis nostris inuiolabiliter seruent seruarios fa ciant. Sub indignationis nostræ incursu & alia quauis grauiori pœna pro arbitrio nostro eis imponenda:ad quorum robur & fidem has nostras patentes litteras fieri iusimus & registrari & nostri maioris sigilli muni mine roborari: Datas Ferrariæ in nostro ducali palatio anno natiuitatis dominicæ Millesimo quatringentesi mo nonagesimoprimo Indictione nona Die decimo Seuerius. mensis Octobris &c.

Bonifacius Marchio Motis ferrati &c. Decet pmaxime

Principes eorum non silere comendationes qui side ac deuotione non modo sibi devinctos & affectos esse co gnoscunt sed quorum uirtus ac scietia & mores ubique patent & illos fibi reddunt gratos & acceptos. Sane igi tur attendentes præclaras uirtutes scientiarum peritia ac memoriam magna prout nosipsi uidimus ac mirabi liter sumus expertispectabilis ac eximii Iuris utriusque doctoris & militis cæsarei domini Petri de Tomasiis de Rauenna Paduæ Ius Canonicum publice legétis nec non illius erga nos immensam & cordialem deuotion nem singularem paffectionem merito inducimur illu corde diligere & inter charos nostros connumerare. Q uamobrem universis & singulis serenissimis domi nis regibus illustrissimis principibus patribus inclytis dominiis magnificis capitaneis excelsis communitativi bus strenuis conductoribus nobilibus & officialibus amicis & beniuolis nrisad quos memoratus dns Pen trus declinauerit illum affectuose comendamus eosde rogantes ut ipsum cum equis quinque & totidé perso nis suis bulgiis ualisiis uestibus libris pecuniis rebus & bonis per omnes ciuitates terras & uillas castra op/ pida castella districtus & iurisdictiones & portus potes & passus eudo & redeudo per terra & aquam die ac no cte semel & paries absolutione alicuius datii peda gii gabellæ bulletarum strapassus tolonei fundi nauis & alia quauis oneris exactione libere ac expedite dimit tat ptrasire: sibiq puideat de guidis scortis saluis codu ctibus fidis societatibus & aliis fauoribus oportunis

quos requirendos duxerit benigne illum recolligant humane suscipiant & gratiose tractent nostri contem platione suarum præclarissimarum uirtutum intuitus; nam quicquid humanæ recolligentiæ benigni tractaméti propitiig sauoris sibi collatum extiterit nobis ad singularem complacetiam ascribemus; in quorum sidem præsentes nostras sieri iussimus & registrari no strios sigilli impressione muniri: Datas Pontis turiæ die xxiiii. Septembris. M.cccclxxxviii.

Antonius.

Priores & Vexillifer iustitiæ populi & communis ciuita tis Pistorii præstantissimo Iuris utrius quoctori & clarissimo equiti domino Petro de Tomasiis rauenati no bis dilectissimo salutem. Si recte omnia quæ mentibus humanis concipi ac probabili ratione discerni queant uel considerabimus uel perquiremus nihil profecto in ter caducas opes uarios hominum splendores alterna, temos fortunam inuenietur post ipsum immortalem deum qui cuncta creauit ac regit uirtute admirabilius: ea quippe apud uiros bonos & ingenio claros tanti est ut non modo iudicetur ipsius divinitatis particeps ue rum & possidentibus eam sit stabilis & incorrupta hu manæ ato cælestis uitæ possessio.cu itaonoster Pistori ensis populus diu singularem tuam scientiam admira bilem memoriam ac morum ciuilium egregiam probi tatem accurate perspexerit motus primum excellentia uirtutu: deinde amoris indicio quod erga nostra rem

publicam & uerbis & operibus ostedisti:ea demum co gitauit & proposuit quæ parem eius in te beniuolenti am declararent. Conuocato igitur pro more ac legibus ciuitatis consilio publico ipsius populi ac legitime celes brato die sexta mensis præsentis non sine summo ac fa uorabili conuocatorum cosensu decretum suit tibi tu isop descendentibus beneficium nostræ ciuilitatis cum plena facultate consequendi quæcuno officia ciuitatis & cu exéptione immunitate per annos triginta proxime secuturos a quibuscuo solutionibus quæ dein/ ceps in eadem nostra ciuitate quouis modo imponere tur: itaq in futurum sis noster ciuis Pistoriensis ac pro Pistoriense ciue ut præsertur habearis & reputeris tu uir præstantissime cui & honos & beniuolentia merito debentur & cuius desiderio satissactu esse putamus hoc nostri amoris inditium suscipe grato aciocudo ani mo & memor sis nostram hac rempublicam tibi ut cæ teris nostris cociuibus factam esse communem: Datu Pistorio in palatio solitæ nostræ residentiæ sub nostro cosueto sigillo die.xii.Septébris.M.cccclxxx.

Antonius Iuanus Cancellarius &c.

Saluus sis frater eptime uenietem sororium meum patauium non fuit æquum sine meis ad te litteris uacuu uenire: quibus & si nihil aliud habeo quod scriba hoc saltem habeo quod in initio epistolarum sæpissime apponitur si bene uales gaudeo ego bene ualeo uxor mea

& ego salui te una cum tua saluos esse iubemus. tu ue ro cum omniu ætatis nostræ memoriosissimus sis me mento uerbi tui seruo tuo in quo mihi spem dedisti. Papiæ quinto idus Nouembres. M. cecclxxxviii.

Tui iuris Lancellotus Decius Iuris utrius doctor.

Paduæ Domino Petro memoriæ Magistro.

Q uid Iouis & triuiæ templa superba deæ
Non magis immensum mirabimur amphitheatrum
Nam summe facerent hoc quoq semper opes
Scipio non ultra iactet quod secerat usus
Agmina qui proprio nomine tota uocat
Petrum sama canat quam nobilis ille rauennæ est
Gloria: qui plus docta minerua potest
Q uid magni secere dei mirabile dictu
Nam retinet quicquid legerit ille semel
Effatur triplici quæcun porator in hora
Protinus hic iterum nil minus ore refert

Sicreor hunc genuit doctarum quinta sororum

Cui pia musa nihil non meminisse dedit.

Frater Egidius Viterbielis he remita Ioannes antonius Plebanus eximio humani diuinio Iuris Doctori.d. Petro Rauenati salute.

Venimus externa sub celsa palatia luce Curia conscriptos qua capit ampla patres Tecsibi carminibus primum censere cremonam Sensimus. & laudes connumerare suas Et sit quanta tuæ celeris facundia linguæ Q ua par ingenium uel quasi maius habes Cedit enim ingenio tibi regulus imbribus oris Iseus manans tullius eloquio De memori uix mente licet contingere quicg Mortalem quoniam præterit illa fidem Nunc equidem de te rumor præcesserat ingens Inuentus multo maior es ipse tamen Eloquar hoc fiat si non iniuria cuig Aut deus aut toto es primus in orbe uirum Salue igitur tenuelos meos dignare libellos Perlegere: accipiunt uerba clientis heri Vtos deus placida gaudet se uoce rogari Dona dehine gratis tradere supplicibus Sie tu quæso neges mihi non præcepta præcanti Q uæ memor hoc ualeant efficere arte caput Hæc si præstiteris quauis tibi maxima fama est Illa tamen crescet carmine & ore meo.

b

Brixiæ Clarissimo & excellentissimo cæsarei ponti ficiiq Iuris Doctori mirabili memoria prædito equitiques splendidissimo Petro Rauennati Mara cus Picardus salutem.

Simonides cedat mensqualta themistoclis una
Inclytus arpigena cum cicerone solon
Cum doctor cum clarus eques splendorqualenna
Mente ualens memori maxima quaquanat.

Papiæ Hieronymi Buticellæ auditoris nostri car, men ad universitatem scholarium.

Alma decens studio studiosum spernere noli
Sic petrum ualet hic iuribus atop pede
Huic prosa non deerit repetentur milia legum
Milia quot nun posse referre putes
Cannona si cupies cantabitur undio cannon
Nec poterit calamus scribere quæ prefert
Dep aliis scriptis recitabit splendida cunctis
Tot quot uix poteris credere scripta fore
Adde q illa suæ uirtutis munera fatur
Pectoribus nostris addere posse cito
Q uod si nunc spernes lachrymaberis alma suturum
In tempus posthac sors plugenda tua est

Si sua mirantur memorantem secula cirum Vt numen petrum secula nostra colant Q m ætate nra paucos excelléti memoria præditosfuisse cognouimus statui pulcherrimű opus Italiæ & toti or bi tradere: cuius præcepta sigs seruare uoluerit huius ar tis altissimű culmé paruo tpe mirabiliter attiget:nec fal lor o lector carissime du eni præcepta mea per tota italia expirer cucti dininu potius q huanu opus se uidisse affir mabat:aliq etia se cruce signabat nec i artificiosa memo ria præceptore hui:sed deo mihi auxiliu præbete regulas pulcherrimas maximis tri laborib iueni: huc ego libellu doctissimis auditoriblegi mecalegete præcepta huius ar tis ab ore meo pédétes scripsere: & q doctria mea usi sut & honore & laude sut cosecuti hoc meu suetu excelletis simi uiri laudauerūt quore noia i fine huius opis iscribe re placuit ne solus uidear qd'é meu laudauisse: qd pfecto pulchrius iudicabit si excellétiores habuerit laudatores mea igit præcepta carissime lector aplectaris oiqs studio & diligétia exerceas: ex ipsis en í no ex aliis grana colliges & toto ope pfecto mihi crede maxima gliam reportabis No sumus sufficiétes cogitare alique ex nobis.scribit apis ii.ad corinthyos.iii.Oé donű optimű desursű est descen des a pre luminu Iacobi p.gl.in.l.na & demosthenes.ff. de legibus. Q uid enim habes qd'no accepisti, i, ad cori thyos.iiii.sine me nihil potestis facere. Ioanis.xv.nolite gliari necologmini elata neco pcedat magniloquetia de ore uro qa deus sciaru est dis.primi Regu, ii. itellectu ti bi dabo & istrua te i hac uia q gradieris ait deus oipotes in libro psalmon p os pphetæ & Bal.í pncipio libri feu dom no pot aligd ho boni uelle nisi iuuetab eo q no pot

malu uelle: dixit Augustinus ad Bonifaciu Papam gra tia præuenit ut uelimus bonű. Augustinus in enchari dion mouet ad quærendu falute libertas arbitrii moue te prius deo. Augustinus de ecclesiasticis dogmatibus sine gratia dei nullu prorsus siue uoledo siue agedo faci unt hoies bonu. Augustinus de correctione & gratia uelle etia quod bonű est no possum nisi tu uelis. Augu stinus in soliloquiis: & scribit ingeniosus poeta in prin cipio sui præclari opis dii ceptis nam uos mutastis & il las aspirate meis. & alibi: Adsis & cepto Suppiter alte meo. & pulchre loquit Cæfar in.l. in noie dñi. C. de offi cio præfecti prætorio africe in.l.deo nobis auxiliu præ bete. C. de episcopis & clericis: & in. l. deo auctore nem gubernate impium. C. de ueteri iure enucleando & tex tus est in cap in noie dñi.xxiii.di.& in cap in noie dñi de testibus & in cap ueritatis de dolo & contumacia & in cap no licet.xxvi.q.v.& in cap in noie pris.lxxiii.di.in au tético ut præponat nomen Imperatoris in uer, mox in choef auctore deo in autentico de armis in principio in autentico de quæstore in cap primo de baptismo glosa in rubrica institution u Bal. in rubrica. C. de jure jurado Ad oipotetis igit dei prouidetia aium meu referes hoc utilissimű opus ordinare disposui in quo amicis satisfe cero si obscuritates uerbon & sentétiari euitauero ut etia idocti utilitate aliqua ex hoc libello assequi possint: in how igit præceptow traditioe log no aut dicere cogi tauitut aut res clarius habeat cocluliones in tota arte fa cillimas adduca: ut cu legista sim legistas uidear imitari.

RIMA erit Conclusio: Ars ista constat ex locis & imaginibus: loca sunt tanq charta seu alia materia in qua scribimus: Imagines sunt similitudines reru quas memoriæ uolumus comendare. Chartam ergo primu parabo in

qua imagines collocare possimus. Et pro fundamento huius primæ conclusionis quatuor regulas pono. Pri ma est hæciloca sunt senestræ in parietibus positæ colū næanguli & quæhis similia sunt. Secuda sit regula: lo ca non debent esse nimium uicina aut nimium distatia. uicinitas enim ut expertus sum in appositione rerume moriam naturalem conturbat: si autem nimium dista rent loca cu mora que locis tradita sunt recitamus mediocriter ergo distabunt si unus ab altero quinque uel sex pedibus distabit. Tertia sit regula uana ut mihi ui detur est opinio dicentium loca fieri non debere ubi sit hominum frequentia: ut in ecclesiis aut in plateis: nam ecelesiam quados uacua uidisse sufficit non enim sem per ibi hominum deambulatio uisa fuit & in hoc expe rientia quæ est reru magistra cotrarium docuit. Q uar ta sit regula: loca no sint alta quia uolui o homines pro imaginibus positi loca tangere possint quod utile semper iudicaui. Accipio ergo ecclesiam mihi multum no tam cuius partes diligenter considero in eaterquater deambulans discedo domumq redeo & ibi per me uisa mete reuoluo & hoc pacto principium locis do: In par te dextra portæ ex qua recto tramite ad altare maius itur mihi primum locu costituo: deinde in pariete post

quinque aut sex pedes secundum & si ibi aliquid reale sit positum ut est columna senestra aut his simile ibi lo cũ pono: si autem reale desiciat ad arbitrium meũ ima ginarium fingo si tamen hoc loca fabricas omittere uel let timens ne rei appositæ obliviscatur cocedatur dum modo sit memor ibi locum constituisse & sic de loco in locum procedatur donec ad eandem portam loca fabri cans reuertatur & ista fiant in parietibus primis eccless fiæ omissis omnibus quæ in medio ipsius sunt: & sigs locorum copiam habere cupiat hoc ordine monasteriu intret & illud totum locis impleat aut in parietibus ex tra ecclesiam sibiloca coparet: & qui multa uoluerit me minisse multa sibi loca comparare debet: Ego auté quia omnes homines Italiæ copia rerum absq chartarum re uolutione superare uolui in sacris scripturis iure cano, nico ciuilio & aliis multarum rerum auctoritatibus du essem adolescens mihi centummilia locorum paraui & nunc ipsis decemmilia addidi in quibus per me diceda posui ut inpromptu sint quando memoria uires expe riri cupio & cum patria relinquo ut peregrinus urbes Italiæ uideam dicere possum omnia mea mecum porto nec cesso tamé loca fabricare: hoc suadeo ut in aliqua ec clesia & monasterio habeantur loca solum pro repone dis rebus quas quotidie conuenit recitare: ut sunt argu menta rationes historiæ fabulæ & prædicationes quæ in quadragesima siunt & hoc officium illis locis tatum deputetur & unum quod utile iudicabitur pro istis lo cis in sine scribere disposui, uolo equidé iuuenes huius

artis cupidos perfectissime docere: loca autem sic consti tuta ter aut quater in mense memoria repetantur, repe titio enim locorum nullo precio emi potest. SECVN da erit Conclusio ut charta habita modum scribendi in ipsa doceam in magna nobiliú corona dum essem ado lescens mihi semel fuit propositum ut aliqua nomina hominum per unum ex astantibus dicenda recitarem: non negaui: dicta ergo sunt nomina in primo loco pon fui amicum illud nomen habentem in secundo similia ter & sic quot dicta fuerunt tot collocaui & collocata re citaui: & aduertat collocans ut semper amicu ponat agé tem illud quod comuniter ab eo fieri solet: & ista conelusio clare procedit in nominibus cognitis: si auté non cognoscitur amicus illud nomen habens ueluti Bozi drab Zorobobel tunc collocabis quod loco suo dice tur: & idem dico in nominibus animaliu ut est equus bos asinus ut in primo loco ponatur equus in secun" do bos in tertio asinus & idem in rebus anima caren tibus ut est liber cappa uestis: sed aduerte ne decipia ris si in primo loco poneretur liber in secundo cap" pa sic simpliciter posses dum recitares desicere: excin tare enim memoriam naturalem est artis huius offi cium: sed hæres commouere non possunt quia ge " stus imaginis positæ excitat qui in talibus naturaliter non reperitur: imago igitur in loco talis poni debet quæ se moueat si non potest ab alio moueatur rem talem in manu alicuius motoris ponas ut ex motu

cs

0

cce

illo memoria naturalis commoueatur; sed acutissimi in genii iuuenis dicet o hæc præcepta non sunt omni ex parte perfecta formica in loco posita se mouet no tamé propter sui paruitatem commouebit granum piperis in manu motoris positum etiam non excitabit: fateor hoc si formica sola collocetur sed multitudinem formi carum ascendentium & déscendentium arborem in lo coponam. Q uod ergo formica sola facere non potest faciet multitudo & amicus etiam in loco multa grana mouebit. Instabit etiam ingeniosus iuuenis: pulex saltat nec commouet multitudo autem bene collocari no potest sed pro pulice amicum pulicem capientem collo cabo: & ego sepissime pro pulice excellentissimu omniu ætatis nostræ medicum Magistrum Gherardum Ven ronensem posui quem semel capientem pulice aspexi. TERTIA est aurea Conclusio quia pro litteris alphabeti homines habeo & sic imagines uiuas:pro litte ra enim.a. Antonium habeo pro littera.b. Benedictum & sic personas in quarum nominibus prima littera est illa quam collocare uolo: & ego communiter pro litte ris formosissimas puellas pono: illæ enim multum me moriam meam excitant & frequentissime in locis Iuni peram Pistoriésem mihi charissimam dum essem iuue nis collocaui & mihi crede si pro imaginibus pulcherri mas puellas posuero facilius & pulchrius recito quæ lo cis mandaui secretum ergo habe utilissimum in artisi ciosa memoria quod diu tacui ex pudore. si cito meminisse cupis uirgines pulcherrimas colloca:memoria eni collocatione puellarumirabiliter comouetur & qui ui dit testimonium perhibuit: hoc aut utile præceptu pro desse non poterit illis qui mulieres odiut & contenunt sed isti artis huius fructum difficilius consequetur ue niam tamen mihi dabunt uiri religiosifsimi & castissimi præceptum enim quod in hac arte mihi honore & lau dem attulit tacere non debuicum successores excellen tissimos relinquere totis uiribus nitar. Q VARTA est Coclusio ut imagines alphabetiseu noia demonstra tialitteras bene memoria teneatur & sæpe repetant:In cipio ergo sie si mihi contingat in loco ponere istam co pulam et in loco pono Eusebium & Thomam: hoc ta mé ordine quia Eusebius locum tagit & Thomas astat coram eo:si autem Thomas locu Eusebii tenuerit & eu sebius thomæ non copulam et:sed hoc pronométe in loco uidebimus appositum: est enim in arte hac hæc re gula ut prius in ordine loco sit propinquius sicut enim in charta primum, e. scribimus in ista copula et ita et in loco et idem observandum est generaliter in oibus din ctionib & aliis collocadis. Q VINTA est Coclusio in syllabis trium litterarum in quibus sic procedit, si enim uocalis est in medio ut in hac syllaba Bar:tunc imaginé ultimæ litteræ accipio & rem aliquam addo cuius princi pium duabus præcedetibus litteris simile sit. si ergo in loco raimudum cum baculo locum percutiétem posue ro legetur in loco syllaba bar: & si Simon locum percus serit habebitur syllaba bas.ista ergo sit regula quæ sic re petitur ubi uocalis est in medio in syllaba triu litteraru

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC. Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze. Magl. L.6.53 (a)

14

tte

m

dt

CII

ne

Ini

110

m

accipitur imago ultimælitterære aliqua apposita mobi li aut se mouete cuius principiu simile sit duabus litte... ris præcedetibus: si autem uocalis sit in fine ut in sylla. ba bra:tűc imaginem primælitteræ in loco colloco & re. mobilem seu se mouetem cuius principiu sit simile dua bus sequétibus: si ergo Benedictu cum rapis uel ranis in loco posuero dabit syllabá bra:si auté Thomam syl labam tra:copia ergo rerum incipiétium ut syllabæsi in promptu habeatur magnam afferet utilitatem: sed si uocalis est in principio syllabam facies ut in hoc uerbo amo tuc semper imago primæ litteræ collocada est in lo co & res principium habes simile sequeti syllabæ: si er, go Antonius uoluat molam hoc uerbu amo positu len gemus: si Eusebius uerbu emo: est tamé sciedum o no possumus comode dictione trium aut quatuor syllaba rum collocare: sed nec opus est quia frustra sit per plu ra quod potest fieri per pauciora: sufficit enim prima & secudam syllabam posuisse dictione tamen duarum syl labarum possumus totam collocare ueluti pater pona in loco rem uel hominé pro imagine syllabæ pa; ut Pau lum & pro syllaba ter:cum uocalis sit in medio Raimū dum accipiam telam in manu hebetem: concludo ergo sic pulchre imagines alphabeti simul iuctæ & copia reru incipiétium ut syllabæ semper nobis serciét si aliæ ima gines defuerint: si enim alias habere possum istas omit to de quibus in aliis coclusionibus dicet. SEXTA est coclusio in istis dictionibus panis uinu lignum uestis & similibus & in noibus dignitatu: ut est Papa Impator

abbas canonicus: quæ oía etiam rustici intelligunt quid demonstrét: uel ut clarius loquar uniformes sunt in lin gua uernacula & latina in talibus dictionibus alias ima gines non quæro sed pono illud quod dictio ipsa sonat & syllabæ omnes taliu dictionu possunt pulchro inuen to facile collocari: in corpore naquhumano casuu imagi nes inuenimam caput est casus nosatiuus manus dex tra genitiuus manus sinistra datiuus:pes dexter accusa tiuus pes sinister uocatiuus & uenter seu pectus casus ablatiuus: & pro numero singulari pono aut pulchra puellam nudă & pro numero plurali ipsam egregie or/ natam aut illum quem meminisse uolo: aut ergo uolo collocare rem aut homine: si rem ut panem puellam nu dam in loco sibi pedem dextrum cum pane tangentem collocabo: si autem dictionem collocare uolo hominem. in aliquo officio uel dignitate costitutum demostrante ut abbatem: abbaté unum in loco nudu qui cum pede dextro locu percutiat pono: & si diligéter o lestor dulcis sime cosiderabis hoc inuetu tibi pulchru uidebit: & sic has dictiões totas soleo collocare. SEPTIMA est Co clusio quia possumus etia collocare dictiones sono uo" cis gestu corporis & similitudine & istis imaginibus fre quetissime utor:pono enim amicu pro dictione:docto re unu cognoui qui semp in ore habebat lege per hanc. C. de tpibus appellation u; illam enim tatum legem legu dolor memoriter dicebat: uolens ergo illam legé colloca re illum dolorem pono qui semper risum excutit & sic sono uocis collocationem facio: gestu corporis ponunt

imagines quado fit gestus in dictione coprehésus pro uerbo enim spolio amicu pono qui aliu spoliet: pro uer bo rapio amicu per uim aliqd rapiete: similitudine collo co imagines quado rem dictioni similé in litteris licet in significatione dissimilé inuenio: ut quado pro uerbo ca no canem colloco. OCTAVA est Cóclusio pro dñis iure cosultis & de uoluminibiuris ciuilis dicere incipi am & quado illa locis tradere uolo colores quibus tegu tur accipio:pro.ff.ucteri pellem albam:pro.ff.nouo pel lem rubeam:pro inforciato pellem nigram:pro Codice pellem uiridem:pro uolumine uarii coloris pellem:pro Institutionibus librum paruum: & pro autentico tabel lionem instrumetum magnu habetem colloco:pro autética puellam privilegium habétem: pro libro feudonz comitem alicuius castri:pro decreto autem cu in eo sint sanctor patrum auctoritates senem aliqué in loco scri bentem pono:pro decretalibus Papam in throno sede té colloco: pro clemétinis puellà cui nomé est Clemens pro sexto libro instrumetum illud ita in Italia dictu de quo scribit Ouidius: Altera pars staret pars altera duce ret orbem:pro comentatoribus iuris eos qui ide nome habet:imaginem aute glosæ accipio ex doctrina per me primo loco data in collocatione dictionu:pro.ff.iunipe ram habeo Florentino cythara datem ucorlandi gesta catare possit. Allegationes autem decreti sic collocatur: nam pro allegatione quæ fit per distinctiones ponit puella quæ panum uel chartam laceret:pro quæstione au té colloco iuniperà percutiété famula: pro cosecratione

209

est sacerdos hostia cosecras: pro pœnitétia est lunipera quæ mihi sua peccata leuia cositetur. NONA est Co dusio ut ostedam quomodo rubricas utrius pluris lo cis tradere debeamus & duas imagines comuniter pro illis ponere soleo: si enim meminisse uoluero Rubrica de trasactionibus Thomam ranas habétem colloco uel gestű corporis pono duos enim qui diu litigarunt a lite recessisse fingo & alterum alterisignum pacis præbere hac est pulcherrima imago rubrica de trasactionibus. Principia autem legum uel capitulo y in locis ponútur alphabeto uel sono uocis uel similitudine uel gestu cor poris de gbus iam plene dictu est. DECIMA est Con clusio in argumétis collocadis pro quibus imagines du as ponere soleo: prima est gestus corporis: ut si dicat sic testamentu sine septé testibus factu no ualet: testatoré coram duobus testibus testament u fecisse fingo & uir ginem unam illud lacerare. secuda est imago quia duas aut tres dictiones argumenti principaliores colloco: exé plum habe tu iuriscosulte & me intelligent philosophi quado in actu regritur iussus alicuius ille debet præcen dere; hic sunt multa uerba sed sufficit iussum & præce dere collocare & reliquas argumenti partes memoriter dicere poterimus: ex collocatione ergo duaru aut trium dictionum carera elegater recitabimus: & hoc experto crede magistro. VNDECIMA est Conclusio cum quæreret quidá: V trum in eodé loco plura collocare de beretirespondissi in locis ponere uolo quæ ab alio mihi proponuntur ut illa proposita statim recitare debeam magines unius reitantum in loco colloco: sed si quæ in libris lego in locis ponere dispono utilla memoriter pronunciare possim tunc imagines plurium rerum in loco uno sepissime ponere non dubitaui. DVO DECIMA erit pulcherrima Conclusio: ut aperiam quo pacto numerorum imagines fieri debeant & pro omnibus numeris quos possumus excogitare uigin ti tantum imagines inueni: illas ergo specialiter describam: pro numero decem est mihi crux magna aurea uel argentea: pro uiginti similitudo litteræ.r.ferrea uel lignea rei alicui rotundæ coniuncta quia numerum ui ginti hoc modo in charta scribimus zo: pro triginta similitudo illius figuræ eodem modo rei rotundæ coniuncta: & sic usq ad numerum centum imagines have beo quæ decem sunt: nouem etiam imagines numer rorum habeo incipiendo ab uno usquad numerum no uem quas in digitis manuu hominis fabricaui, Est igitur digitus primus manus dextræ mihi pro primo nu mero seu pro uno: secundus pro secundo seu pro duo bus: & sic usq ad quartum digitum manus sinistræ procedo: ut autem facilius ista memoria teneantur pri mum digitum manus dextræ dico esse ghelforum:se cundum ghebilinorum: tertium iudxorum: quar tum anulorum: quintum aurium: & sic de digitis ma nus sinistræ sit dictum. Primum ghelforum appello quia ghelfi illum in magno precio habere dicuntur: ghebilini secundum: tertium iudæorum appello:quia si digitum illum iudeis ostendimus toruo uisu respicio

unt: qui autem causam scire cupiet quærat & inueni et: cur autem quartum & quintum sic nominem no tissimum est: pro numero autem mille michaelem ha beo si ergo mihi numerus aliquis proponatur imagi nem eius facilime inueniam : aliqua exempla ponam quibus positis lector etiam rudis ingenii conclusionem istam optime intelliget: si.xi.q.iii.dicere uoluero in lo co ghelfum fingam crucem in manu dextra tenentem & iudæu qui totis uiribus per uim illa manu dextra ra pere tentet:si.ii.ad corinthyos.iiii.ponere uoluero in lo co ghebilinu fingam qui in manu dextra cortinam te neat quam pulchræ puellæ ostendat illagin manu dex tra recipiat: puellam enim desponsatam pro quarto digi to & sic pro quarto & nono numero colloco: si de pœni tentiis distinctione quarta meminisse uoluero sacer " dotem senem non iuuenem cui peccata consiteatur Iunipera collocabo & ipsa mirabile faciet : sacerdotem namo absoluet capiti suo manum dexteram impo nens: & sic ne in infinitum sit processus sit sinis hu ic pulcherrimæ artificiosæmemoriæ: in cuius præces ptis omnia si non explicite saltem implicite compre henduntur. Vnum tamen non omittam quod hoc in loco scribere promisi utile in locis esse iudico quæ pro

rebus auditir reponendis fabricauimus: si in quinto loco manus aurea ponat in decimo crux aurea in quin todecimo manus argentea in uigesimo imago ipsius numeri & sic in cæteris facere monet mea doctrina. Excellentissimos in artificiosa memoria habui auditores

o lector dulcissime meaq doctrinam miris laudibus ex tulerunt quor aliquos hic legere tibi ut puto placebit Fuere mei discipuli Magister Antonius Trombeta or dinis minose theologus celeberrimus Magister Petrus Rochabonella Magister Ioanes de Agla Magister Ni coletus Teatinus Magister Hieronymus Veronensis Magister Hieronymus de Polchastris artiu & medicin næ doctores columatissimi & Paduæ legetes. Spectabi les Seuerius & Nicolaus illustrissimi Ducis Ferrariæse cretarii Dns Ioanes Maria Riminaldus dns Dnicus de Massa Antonius de Liutis dns Ioanes Franciscus de Canali & dns Leonellus de Bruturis Iuris cofulti co sumatissimi & Ferrariælegentes. Tacebo nobiles Ve netos qui me audito multa memoriter pronuciare didi cerunt Dnicum tn Georgiu uiru illustre siletio inuolue re nequeo qui doctrina mea ut ipse affirmabat imortalem sibigloria coparauit. Bononiæ Papiæ Ferrariæs le gi & qui me audier ut multa memoriter scire incoepunt & quauis mea artificiosa memoria alione auctoritatibus sit coprobata peccare tamé non puto si acta mea in hoc libello legetur quæ ipsam mirabiliter approbabut. Du essem iuris auditor nec uigesimum uidissem annum in uniuersitate Patauina dixi me totu Codice Iuris ciuilis posse recitare: petii naqut mihi leges aliquæ ad arbitriū astantiŭ proponeretur: quibus propositis sumaria Bar toli diceba aliqua uerba textus recitabam casum addu ceba tacta per doctores examinaba lexos ista tot habet glosas diceba & sup qb uerbis erant positæ recordabar

cotraria allegaba & solueba: uisum est astatibus uidisse miraculu: Alexader Imolensis diu obstupuit nec fabula narro ego palá locutus su in universitate Paduæ & qa in ore duoze uel triu stat oë uerbu testes huius rei tres habeo: Magnificu dnm Ioané Fraciscu Pasqualicu sena toré Veneru & Iuris utrius p doctoré excellétissimum apud Illustrissimű Mediolani duce nűc legatű: & clarissi mű doctoré dnm Sigisműdű de Capitibus listæciuem nobile Patauinu: cuius pr Fraciscus suit acutissimi inge nii Iurisconsultus Spectabile dnim Monaldinu de Mo naldinis Venetiis comorate:in quo uirtus domiciliu su um collocauit. Lectiões etia Alexadri Imolesis Paduæ legétis copiosissimas memoria teneba & illas ex uerbo ad uerbu in scriptis redigeba illas etia posta finierat asta te magna auditore copia a calce ícipies recitaba ex suisor lectionibus du in scholis audire carmina facieba & oes earu partes in carminib positas statim replicaba: & qui hoc uiderut obstupuere: huius rei testes habeo clarissi mű egté & doctore dnm Ioane Fraciscu de Miliis Brixi ensem:spectabile doctore dnm Sigismudu de Capitib, listæ: & filiu Alexadri Imolesis qui nuc est Iuriscosultus celeberrimus. Cétű & atragitaquque auctoritates reli giosissimi fris Michaelis de Mediolano Paduæ prædica tis îmortalităte aiæphates cora eo memoriter & pmpte pnúciaui qui me amplexus est dices uiue diu gema singularis o utina te religioni dicatu uider estestis est tota ciuitas Patauina sed magnificu dnim Ioane Fraciscum Pasqlicu & dnm Sigismudu de Capitibus listæ & dnm Monaldinu de Monaldinis testes héo. Petii ego doctor

creatus in universitate Patauina ut mihi in cathedra se deti aligs de universitate auditor unu ex trib uolumini bus digestor qd'eligeret præsetaret locuq in quo lege re deberé designaret; dixi enim sup re pposita innume/ rabiles leges allegabo testes sunt Clarissimus Iuris utri usque doctor dns Gaspar Orsatus Paduæ Iura Canonica leges: & doctiffimus dns Prosper Cremonensis Paduæ comoras. Oes prædicatioes qs in una qdragesima ma gister Antonius heremita Paduæ pnúciauerat eo ordine quo iple dixerat memoriter pnuciaui & in scriptis si bi dedi: quo uiso dixit o amplius Paduæ no prædicaret: & huius rei si uiuit testis est ipse omi exceptione maior. Prædicationes etiadoni Mathei Veronensis canonici re gularis & uiri eloquetissimi quas in tota quadragesima fecerat sibi in scriptis dedi qa memoriter tenebam & in chartis reponebateltis est ipse & donus Deodatus Vil cetinus canonicus regularis. Du Pistorii legere a dnis. Floretinis coductus sermone uerbi dei fratris Blasii de Plobino heremitæ recitaui: testes sunt Paulus magistri Michaelis & Domicius Cacellarius Pistorieses ciues: & tota ciuitas illa de mea artificiosa memoria testificari po terit que me immunitatibus & priuilegiis decorauit. Dñicus Georgius uir illustris Paduæ præfectus & in arti ficiosa memoria discipulus dum lías Ducales semellege ret earu uerba collocaui & statim recitaui; testis est dns Anibal de Magiis de Bassiano nobilis ciuis Patauinus: cuius pater Nicolaus fuit excelletissimus Iuriscosultus Semel in schachis ludeba & alius taxillos iaciebat aliusqu oes iactus scribebat & ex themate mihi pposito duas

212

epistolas dictabam:posto finem ludo imposuimus oés iactus schachorum & taxillorum & epistolarum uerba ab ultimis incipies repetii: hæc quatuor per me eodem tempore collocata fuerut: testes sunt dominus Petrus de Montagnano & Franciscus Neuolinus nobiles Pa tauini ciues. Dum essem Placentiæ monasteriū monachorum nigrorum intraui ut illud uiderem in dor mitorioq eius comitante monacho quodam bis deam bulans monachorum nomina quæ in oftiis cellarum erant collocaui: deinde cogregatis eis nomine proprio quemlibet salutaui: licet quem nominabam digito de monstrare non potuissem: mirabantur monachi quo pacto ego peregrinus nomina eorum memoriter pro// ferrem ipsis mirari non desinentibus: dixi tandem hoc potuit mea artificiosa memoria: quorum unus dixit er go hoc Petrus Rauennas facere potuit & non alius. In Capitulo generali canonicorum regularium Paduæ prædicationem domni Deodati Vincentini eo ordine quo ipsam pronunciauerat recitaui astante ipsius præ dicationis auctore. Semel me traxit ad sui contempla tionem Cassandra sidelis Veneta uirgo excellentissima quæ dű legeret litteras serenissimæ coniugis regis Fer dinandi ad se missas illas collocaui & recitaui: testis est illa Doctissima Virgo: dominus Paulus Raimusius Doctor excellens Ariminensis: & Angelus Salernita nus uir clarus.

Scribebat qua Illustrissima Ducissa Eleonora puilegiu alius legebat prasens era illudopex uerbo ad uerbu lon cis tradidi & ab ultima dictione incipies totum recitaui:

d ii

mirabant astates: huius rei testis est dns Ioanes de Bru turiis clarissimus Ferrariæ ciuis: qui etia multa de hac artisciosa memoria narrare poterit.

Q uid aut de actis meis referre possit nepos maximi po tificis Pauli Reueredus Padux Canoicus & decretor doctor ifignis dns Augustinus barbus omitto cu copa ter sit charissimus. Sed qd plura testis est Brixia: Papia: & Cremona; quid potuerit mea artificiosa memoria de clarat hoc carmina quæ in pncipio huius libelli legunt. Testis est Illustrissimus marchio Boifacius & eius pul cherrima uxor quæ me egregio munere donauit: testis. est nouissime Bononia: testis est Illustrissimus Hercu les Dux & Illustrissima uxor Eleonora: Testis est tota Ferraria: duas ení prædicationes celeberrimi uerbi dei præconis magri Mariani heremitæ recitaui: quo audito obstupuit dictus Magister & dixit: Illustrissima Du cissa hoc est diuinu & miraculosum opus: testis est Vni uersitas Patauina; oes enim lectiones meas Iuris cano nici sine libro quotidie lego: ac si libru ante oculos habe rem:textu & glosas memoriter pronucio ut nec etia mi nimā syllaba omittere uidear. In locis aut meis quæ col locauerim hic scribere statui & quæ locis tradidi perpe tuo teneo: in dece & noue litteris alphabeti uigitamilia allegation u Iuris utrius posui & code ordine sacror u librorum septem milia:mille Ouidii carmina quæ ab eo sapiéter dicta cotinent: ducétas Ciceronis auctoritates: treceta philosophore dictamagna Valerii Maximi par tem:naturas fere oium aialiu bipedu & quadrupedum quu auctoritatus singula uerba collocaui: & qui uires arti.

ficiosæ memoriæ expiri cupio peto ut mihi una ex lis illis alphabeti pponat: sup qua pposita allegationes pfe ro: & ut clare îtelligar exeplu habe: pposita est mihi nuc lra.a.in magno doctor uiror couetu & stati a iure pn cipiu faciés mille allegatiões & plures pfera de alimetis de alienatione de absetia de arbitris de appellationib. & de silib quæ in iure nro habent Incipietib a dicta Ira.a. deinde in sacra scriptura de Antichristo de adulatiõe & multas allegationes sacræscripturæ ab illa sra incipietes pnúciabo carmía Ouidii auctoritates Ciceronis & Va lerii: no omitta de Asino de Agla de Agno de Accipitre de Apro de Ariete auctoritates allegabo & quæcuq die xero ab ultimis incipies uelociter repeta & hane memo riæ demostratione pulcherrima ee puto cui me obliga ui semp & ad semp interroget reueredissimus nuc uice geres Bononiæ cu columatissimo Iuriscosulto dño Ioa ne de Sala qd sup lfa.m.mihi,pposita allegauerim:inter roget uniuersitas Bononiæ qd sup sra.p.de dei potétia & potestate Papæ, pnúciauerim: & hunc legédi modú a rerum multitudine chaos appello qui deo optimo maxi mos placuerit hoc tatu opus Italia ac toti orbi tradam. Hæc etia in Iure canonico tatú locis tradidi tria milia al legation u decreti: duo milia decretalium: totu sextu & eius mille glosas: Clemetinas & earu mille glosas: & qñ deglosis decretaliú Sexti & Clementinarú uerbú facio dictiones in quus sunt positæ psero Mille etia singula riter dicta in Iure ciuili memoriæ tradidi nec fabula nar ratiin hiis enim quotidie piculu facio oia mea mecu por tare uolui maiora tn cupe ab hiis disco: naturalia enim

de 1t.

CU

dei

Du

ni

m

lia

ru

00

Si

desideria insaciabilia sunt ut ait Seneca ad Lucillu: Non omitto etia Illustre Principe Marchu de Piis qui me au dies obstupuit: & ex hoc me absentem sepissime nosat. Dis Bartholomeus Pigasetus Vincetinus uir quidem sapientissimus dicere audet dim Thoma Reatinu qui osum ætatis suæ memoriosissimus suit noui & sibi ma gna amicitia coiunctus sui; sed te superiore esse iudico:

Hic liber est qui nuc præbebit lumina cæcis Præceptis poterunt dicere multa meis Innumeros dabunt uobis hæc secula ciros Excidet & tanti gloria magna uiri Te tamen ut Petri dantis præcepta precamur Sis memor & dicas petre magister eras.

Die.iii, Ianuarii. M. ccccxci.

Adiens præsentiam Serenissimi Principis & Illustrissimi Dominii Egregius Iure Consultus Dominus Petrus de Rauenna nuncupatus A Memoria Leges Ius Canonicum in Gymnasio Patauino Reuereter exposuit se toto tempore eius uitæ multis uigiliis & laboribus in sudauisse ut artem Memoriæ adipisceretur quemad modum Deo optimo maximo opitulante adeptus est Composuisse in arte ipsa quoddam opusculum nuncupatum Fænix:quod cum decreuerit impresentiarū

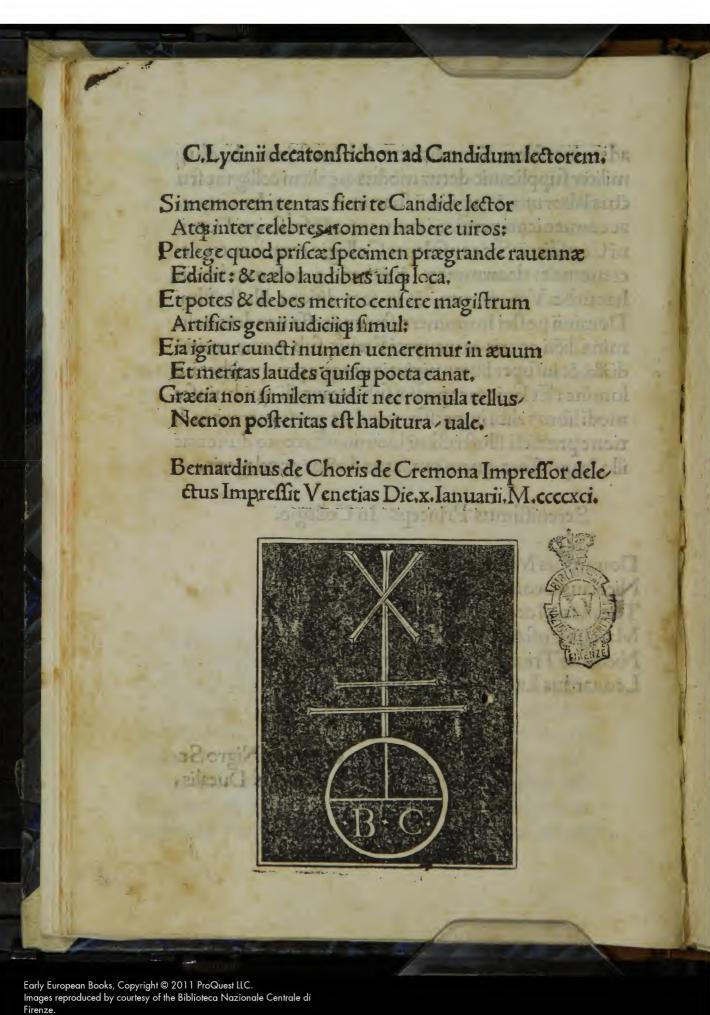
210

ad uniuetsalem comoditatem & beneficium edere humiliter supplicauit detur modus ne alieni colligant sructus laborum & uigiliaru suarum: Cui quidem æque ac conuenienti petitioni annuentes Infrascripti Domini Consiliarii: Sic consulente Collegio terminantes de creuerunt decernunta & iubent a nemo audeat in hac urbe Venetiarum & in tota ditione Illustrissimi Dominii nostri Imprimere seu impressa uendere uolu mina dicti operis nuncupati Fænix sub pæna amitte di illa & insuper libras uigintiquinque pro quolibet uo lumine: Et huic met pænæ subiaceant illi qui huiusce modi libros alibi impressos uendere præsumerent in di tione prædicti Illustrissimi Dominii: Excepto duntaxat illo Impressore quem præsatus doctor præelegerit.

Serenissimus Princeps - In Collegio.

Dominicus Maurocenus Confiliarius Nicolaus Leono Confiliarius Thomas Mocenigo Confiliarius Marcus Fusculo Confiliarius Nicolaus Triuisanus Confiliarius Leonardus Lauredanus Confiliarius

Georgius Nigro Se cretarius Ducalis,

Magl. L.6.53 (a)